

Jordi Nopca: «Ara sóc un escriptor més adolorit que fa cinc anys»

El jove periodista ha guanyat el darrer premi Documenta amb "Puja a casa", un recull de narracions ambientades a la Barcelona actual | L'escriptor barceloní creu que el que uneix la nova generació d'autors catalans, d'entre vint-i-cinc i quaranta anys, "és la diversitat" | "Un llibre de relats l'acabes, però crec que mai no el comences", afirma

Jordi Nopca, un dels nous talents de la literatura catalana | Adrià Costa

Després del seu debut amb *El talent* (LaBreu, 2012) (<http://www.labreuedicions.com/el-talent-de-jordi-nopca/>), Jordi Nopca desplega, novament, les il·luminacions del seu particular món literari -- ple de referències, d'una irreverència subtil, d'humor sorneguer i de finals sorprenents-- a través dels relats de *Puja a casa* (L'Altra editorial/Libros del Asteroide, 2015)

(<http://www.laltraeditorial.cat/llibre/puja-a-casa/>), un llibre de molt bona acollida crítica que, a més, li va valer el darrer premi Documenta (<http://documenta-bcn.com/premi-documenta>).

Conscient de formar part d'una nova generació literària, *Puja a casa* és, en part, una radiografia del món de la parella, un retrat de les desventures dels joves en un món laboral hostil i, també, el retrat d'una Barcelona real, concreta i viscuda, tan verídica com els deliris dels personatges que hi pul·lulen. Escriptor, traductor i periodista, actualment coordina el suplement Ara Llegim (<http://www.ara.cat/suplements/llegim>) del diari Ara.

- La seva feina l'ha fet acumular un bagatge amplíssim de lectures i la possibilitat de conèixer molts escriptors. Però, des de la seva visió de periodista cultural, com definiria en Jordi Nopca escriptor?

- Jo diria que amb el temps m'he fet més senzill estilísticament, però més complex a nivell del subtext. D'una banda, veig que hi ha aquesta complicació. De l'altra, també veig que el sentit de l'humor ha passat d'un "humor de situació" a un humor amagat a dins de les frases. A (<http://www.labreuedicions.com/el-talent-de-jordi-nopca/>) *El talent*, hi havia un humor molt més explícit, més de situació...

- ...gairebé "*slapstick*"...

- Sí, en aquella primera novel·la podia sortir un personatge que relliscava amb una pell de plàtan, que li saltessin totes les dents i que tornés a estar sencer en el següent capítol. A *Puja a casa*, en canvi, hi ha una aproximació molt més evident a la realitat i això feia que necessités que aquesta aproximació estigués una mica més d'acord amb la meua manera de ser habitual, que no és tan hiperbòlica com ho pot ser si només escric una novel·la sobre literatura, com era *El talent*.

- **Podem dir que s'ha tornat més complex?**

- Jo ara em veig menys difícil de llegir, però també amb uns temes més difícils d'assumir. Aquests temes, ara fan molt més mal que no pas abans. Suposo que, com escriptor, ara sóc un escriptor més adolorit que fa cinc anys.

- **De fet, el primer conte presenta l'escenari i dona la benvinguda a tot l'univers que hi ha al llibre.**

- En realitat, per ordre d'escriptura *La pantera d'Oklahoma* i *Cinema d'autor* van ser els primers. El primer del llibre va ser l'últim, de manera no premeditada. Quan vaig fer *No te'n vagis*, necessitava parlar de la mort del meu avi. Va ser un mes de gener molt difícil, amb la seva mort, tot seguit la de Josep Maria Castellet (<http://catorze.naciodigital.cat/noticia/603/memoria/josep/maria/castellet>) i, al cap de molt pocs dies, la d'un company de feina de l'Ara. Van ser uns tràngols que, a nivell personal, em van remoure moltíssim.

- **Com a periodista, li toca parlar sovint de gent que ha mort. De fet, una secció de cultura acaba sent com una mena d'obituari.**

- Sí, i aquell mes en concret jo estava molt sensible, em costava molt afrontar els obituaris, com el del Josep Maria Castellet, a qui només coneixia de lluny. Recordo que no estava gens d'humor per escriure sobre la mort d'algú, i que tot tenia un pes enorme...

- **Imagini's això quan mor algú que el toca de molt a prop i n'ha de parlar, com en el cas de Francesc Garriga**

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/82097/francesc/garriga/esclat/revolucio/minuscules>) ...

- De fet, parlar de la mort d'en Garriga em va costar tant que ho vam haver d'escriure entre dues persones, amb l'Antoni Ribas Tur (<https://twitter.com/antoniribas>) . En aquest cas, em va costar moltíssim, perquè no m'esperava que acabés així, pensava que se'n sortiria. És el mateix que em passava amb el meu avi.

Jordi Nopca, un nou talent de la literatura catalana Foto: Adrià Costa

- Precisament, la mort i la pèrdua són molt presents al llarg de tot el llibre, com també ho és la gent gran. Volia que tot això aparegués tan conscientment?

- En el cas de les àvies que hi ha a les residències, eren un estímul d'escriptura. En general, m'agrada parlar de realitats que no són tan evidents a simple vista, com pot ser el bar de xinesos de la Filmoteca, que ja no existia quan em vaig posar a escriure. O les ties àvies que són a les residències, que no apareixen gaire en narrativa, però que tots hem tingut o tenim, i que viuen en un món paral·lel. Jo ho comparo a la ciència-ficció. Nosaltres mateixos anem vivint la nostra vida de l'Eixample. Però hem de saber que, de cop i volta, ens tocarà entrar en una residència d'ancians i serem en un altre món.

- I que això serà preàmbul d'una altra cosa, de la fi.

- Sí, d'una fi que, en general, és molt trista, perquè aquestes persones han quedat privades de la seva llibertat, física o mental.

- Em fa pensar en el conte *Anell de compromís*, que té un final molt emocionant.

- Té una d'aquestes àvies apocalíptiques que li diu al seu nét que tot anirà malament, que el món és un desastre... i al final resulta que tenia raó.

- Hi ha hagut diferència en la feina per planificar la novel·la i el llibre de relats?

- Amb la novel·la era molt conscient que treballava cap a una direcció, més o menys estudiada. Era construïda per personatges que havien d'anar superant obstacles. I jo mateix m'anava inventant aquest obstacles a mesura que avançava, sobretot a la part que marxen de Lisboa i decideixo que no vull que tornin directament a Barcelona. Això em va fer escriure des de l'interior

de l'avió, imaginant tota l'estona on coi podia enviar els personatges. Aquella novel·la potser sí que tenia un camí incert. En canvi, un llibre de relats l'acabes, però crec que mai no el comences.

- Amb *Puja a casa* no es va plantejar una superestructura prèvia?

- No. Sí que tenia una mena de *corpus* de vint o trenta narracions, que vaig anar fent en uns vuit anys. De cop i volta, un bon dia fas un relat com *No te'n vagis* i resulta que tot lliga.

- Quan fa un relat, sap on acabarà anant?

- No en sóc tan conscient com voldria. Això no vol dir que no hi hagi decisions que les prengui des del principi. Quan comences a complicar les estructures, has de tenir al cap què vols fer. Al mateix temps, però, hi ha un moment en què aquells personatges et suggereixen coses i camins. Això em va passar en el primer relat, on és molt clar que hi ha dos personatges, un noi i una noia que es van acostant l'un a l'altra. I tot apunta que, quan són a casa d'ella, tindran un *affaire*. Escrivia pensant en aquest moment, però a l'hora de la veritat no me'n vaig sortir.

- Què el va fer desviar de la intenció inicial?

- Que va sonar el timbre de casa d'ella i resulta que era l'exnòvio, just abans que passés res entre ells dos. Quan ja tenia el conte acabat, vaig pensar que era més evident que ells tenien una història molt especial perquè, precisament, mai no s'havien enrotllat.

Jordi Nopca. Foto: Adrià Costa

- *Puja a casa*, com *El talent*, és ple de referències a personatges, llibres, autors, pel·lícules, etc. N'hi ha molts, Spice girls, Robin Hood, Blake Edwards, Mickey Rourke, Francoiz Hardy, Houellebeq, DiCaprio, Matt Damon, Wong Kar-Wai, Herman Hesse, Manuel De

Oliveira, entre centenars més! Aquestes referències creen empatia amb un cert tipus de lector i no són gratuïtes.

- Sí, i en el cas de *Puja a casa* són una manera de distingir-se d'*El talent*. Allà hi havia un *name dropping*, això de deixar anar noms, perquè els personatges eren joves i volien descobrir el món cultural. En canvi, a *Puja a casa*, sempre que surt una referència hi ha d'haver una mínima justificació argumental. Les Spice Girls em suposen una gran troballa, i un gran record, perquè la lletra diu "*If you wanna be my lover* (<https://www.youtube.com/watch?v=gJLiF15wjQ>)" i és el que ells dos estan a punt de ser. La cançó exemplifica aquesta mateixa voluntat. O en David Lynch que, quan surt citat, també té una importància, perquè hi ha una escena de *Blue velvet* (1986) (<http://www.imdb.com/title/tt0090756>) on un personatge s'amaga dins un armari, una escena que a mi em va impressionar molt en el seu moment. Durant molt de temps he estat buscant el personatge ideal per fotre'l a dins d'un armari d'hotel!

- Condiciona el relat en funció a tot això que vol que aparegui?

- O, simplement, tens allò al cap i esperes prou temps com perquè hi hagi un personatge que necessiti entrar a l'armari.

- Com arriba a aparèixer AC/DC a *Puja a casa*?

- Ha estat un grup molt important per a mi, van ser un dels primers de qui em vaig comprar CDs. Era l'època en què escoltava música *heavy*, i AC/DC m'agradava perquè era una mica més suau i perquè les lletres, secretament, em donaven missatges molts sexuals. Les lletres són molt porques. Una porcada rere l'altra. Aleshores, jo estava acostumat a escoltar Iron Maiden o Metallica, amb lletres èpiques i més aviat metafísiques, i en canvi, AC/DC els escoltava a tota castanya a casa i els meus pares no sabien que el cantant estava explicant que anava a buscar prostitutes en un carreró. Era com una mena d'element transgressor.

- A *Un home amb futur* planteja tres finals. Va inspirar-se en aquelles històries de *Tria la teva aventura*?

- Una mica. M'interessava fer un relat que tingués diverses possibilitats per acabar. Tres somnis encadenats que fessin una manera d'explicar la història diferent.

- Es sent part d'una generació d'escriptors nous, pràcticament coetanis, que tot just ara ja comencen a consolidar un espai propi, amb altaveus i mitjans. Com veu aquest fenomen?

- Hi ha una generació d'entre vint-i-cinc i quaranta anys que, si està unida per alguna cosa, és per la diversitat. Les propostes narratives, estilísticament i temàticament són molt diverses. De vegades és aquesta diversitat, i aquesta aparent contradictòrietat que tenen uns i altres que fa els llegeixis amb més interès. Per exemple, quan llegeixo en Marc Pastor, m'obre una sèrie de portes diferents de les que m'obre l'Albert Forns, la Marta Rojals o el Max Besora. Tots quatre són molt diferents, però crec que tots treballen d'una manera que els escriptors catalans de més de cinquanta anys no treballarien. Tenen una altra manera d'afrontar el fet literari.

- Què seria allò que els uneix, a tots?

- Que hem perdut la por als diàlegs. Que comencem a sovintejar el diàleg a dins de la ficció narrativa. I volem fer-los naturalistes, que reproduïxin una conversa de cafè amb vacil·lacions i amb errors, si cal. La Marta Rojals és un exemple claríssim, i en Max Besora ho porta a l'extrem.

- Diàlegs i també una voluntat d'experimentació, oi?

- Sí, però com hi és a la música, també. Si hi ha una cosa que defineixi el pop català d'ara mateix és aquest eclecticisme i que les propostes, en molts casos, juguen a diversos jocs i no en

reneguen. Jo crec que s'ha de poder fer un conte de terror i posar-lo al costat d'un conte d'amor. Ho he intentat fer més o menys aquí, a *Puja a casa*. Un conte fantàstic com el del martell que es pica al cop al cap, i posar-li al costat un conte molt escatològic com és *Cinema d'autor*, que molts lectors troben excessivament brut. Una cosa que crec que també és molt de la nostre generació és que acostumen a ser llibres bastant sensorials. No en el sentit de sentimentalisme, sinó llibres on hi surt explícitament el que agrada i el que et fa fàstic.

- Pràcticament un retaule públic de fílies i fòbies.

- Sí, coneixes força com és un autor pels mons que convoca i per les coses que critica molt, explícitament, als seus llibres. Llegint el llibre sobre l'Albert Serra de l'Albert Forns, saps quina literatura li agrada i quina odia. I amb en Max Besora, el mateix, però ell és una paròdia constant d'altres generes. Se'n riu de la literatura acadèmica fent servir un argot acadèmic, i això és una solució postmoderna. Però, per exemple, la Marta Rojals, quan hi ha algun tret de la societat que no li interessa, te'l fa distintiu en un personatge.

- Què té previst publicar properament?

- En previsió, res. Però sí que vull acabar la segona novel·la.

- No continuarà amb els contes?

- Fa temps que no penso en contes. Ha coincidit bastant amb acabar *Puja a casa*, que va ser el maig de 2014. Des d'aquell moment he estat treballant en una història llarga. Serà una novel·la, això segur.

Jordi Nopca. Foto: Adrià Costa

